

Boj o Těšínsko

1. Přečtete si daný text a překlad písně známého slezského barda Jaromíra Nohavici. Pokuste se na základě textu a vlastních vědomostí charakterizovat Těšínsko před první světovou válkou. Porovnejte fakta se skutečnostmi, které se vyskytují v uvedeném literárním textu. Zamyslete se např. nad tím:

- Kdo to byli Larischové?
- Zpívá se, že nevěsta by pocházela ze Lvova, proč?
- Jakými jazyky se mluvilo na Těšínsku? Lidé jakých národností obydlovali toto území?
- Proč je tento zpěvák tak populární v České republice i v Polsku?

Jaromír Nohavica
Těšínská

Kdybych se narodil před sto lety
v tomhle městě
u Larischů na zahradě trhal bych květy
své nevěstě

Moje nevěsta by byla dcera ševcova
z domu Kamińskich odněkud ze Lvova
kochałbym ją i pieścił
chyba lat dwieście

Bydleli bychom na Sachsenbergu
v domě u žida Kohna
nejhezčí ze všech těšínských šperků
byla by ona

Mluvila by polsky a trochu česky
pár slov německy a smála by se hezky
jednou za sto let zázrak se koná
zázrak se koná [...]

v překladu Renaty Putzlacher
Cieszyńska

Gdybym urodził się przed stu laty
w moim mieście
w ogrodach Larischa kradłbym kwiatów
całe wiechcie

Dla mej wybranej córki Kamińskiego
mistrza nad mistrze szewca lwowskiego
kochałbym ją i pieścił
chyba lat dwieście

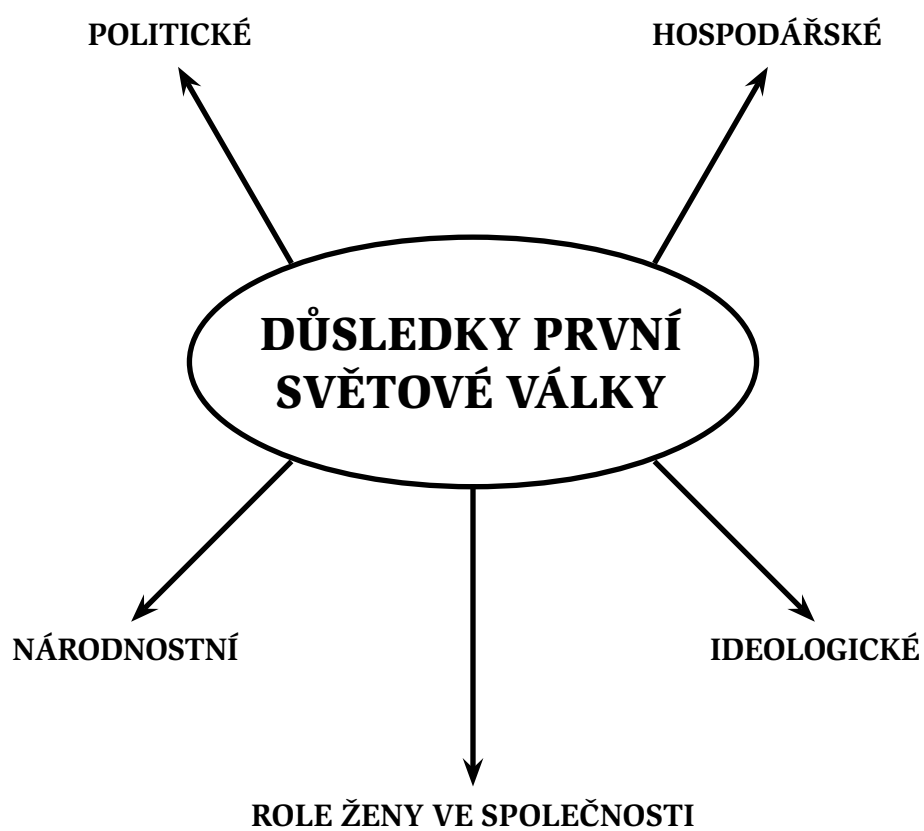
Mieszkalibyśmy na Sachsenbergu
u żyda Kohna
ja i cieszyński klejnot sehr gut
ma narzeczona

Po polsku czesku niemiecku nieskładnie
mówiłaby i śmiałaby się ładnie
raz na sto lat cud się zdarza
zázrak se koná [...]

(zdroj: www.nohavica.cz)

Návrhy: Píseň si můžete pustit z CD nebo na youtube.com. Můžete se podívat na DVD nebo na youtube.com na divadelní představení Těšínského divadla Těšínské niebo – Cieszyńskie nebe

2. Zamyslete se nad důsledky první světové války.

Boj o Těšínsko

3. Jaké důsledky měla první světová válka pro Těšínsko? Proč po vzniku dvou samostatných států – Československa a Polska došlo mezi oběma zeměmi ke sporu o toto území? Pokuste se charakterizovat národnostní, hospodářskou a politickou situaci na Těšínsku v roce 1918. Jak se dále spor vyvíjel? Jaké nároky vznášely obě strany? Pokuste se vyjmenovat nejdůležitější osobnosti sporu o Těšínsko, jak do něho dané osoby zasahovaly a na čí byly straně.

národnostní situace .....

.....
.....
.....
.....
.....

hospodářská situace .....

.....
.....
.....
.....
.....

politická situace .....

.....
.....
.....
.....
.....

osobnosti .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Boj o Těšínsko

4. Přečtěte si tři úryvky z dobového regionálního tisku: *Gwiazdka Cieszyńska*, *Duch času* a *Ślązak*.

- Na základě úryvků se pokuste tato periodika charakterizovat. Jakou měla politickou orientaci?
- Jaké klima panovalo před sedmidenní válkou?
- Domníváte se, že periodika byla angažovaná nebo neutrální? Pokuste se nastínit, jak se daná angažovanost nebo neutralita projevovala v novinách.
- Jak podle Vás tento spor zasahoval do života běžných obyvatel?
- Rozuzlení sporu a vytyčení nové hranice se odrazilo také v novinách. Vymyslete titulky článků které se podle vás mohly objevit v těchto třech novinách, když byl oznámen výsledek jednání ve Spa.

„Przyznajemy też otwarcie, że prasa polska na Śląsku pisała w ostatnich czasach zbyt bezwzględnie i niesmacznie przeciw Czechom. Jednakowoż na jej usprawiedliwienie trzeba podnieść, że prasa cze-ska przez ciągle zapowiadanie, że rządy Rady Narodowej w Cieszynie wnet się skończą, drażniła i prowokowała społeczeństwo polskie na Śląsku.”

(zdroj: *Gwiazdka Cieszyńska*, R. LXXI., č. 105, 31.12. 1918, *Kilka słów w sprawie polsko-czeskiego sporu na Śląsku*, s. 3-4)

„Čeští a němečtí zástupcové ostravské a slezské samosprávy projevili [...] jednomyslně přesvědčení, že hlavní příčinou nynějších neúspěšných a přímo hroživých poměrů v kraji je okolnost, že uhelný revír je rozdělen. Žádají tudíž všichni jednomyslně, aby z důvodů hospodářských a sociálních co nejdříve Těšínsko zejména karvinský revír byl k naší republice připojen. [...] Veliká většina obyvatelstva na Těšínsku a zejména též všichni Němci přejí si připojení k Československé republice a s toužebností očekávají příchod našeho vojska, aby je osvobodilo od okupace.”

(zdroj: *Duch času*, R. XXI., č. 12, 12.1. 1919, *Těšínsko k českoslov. republice*, s. 2)

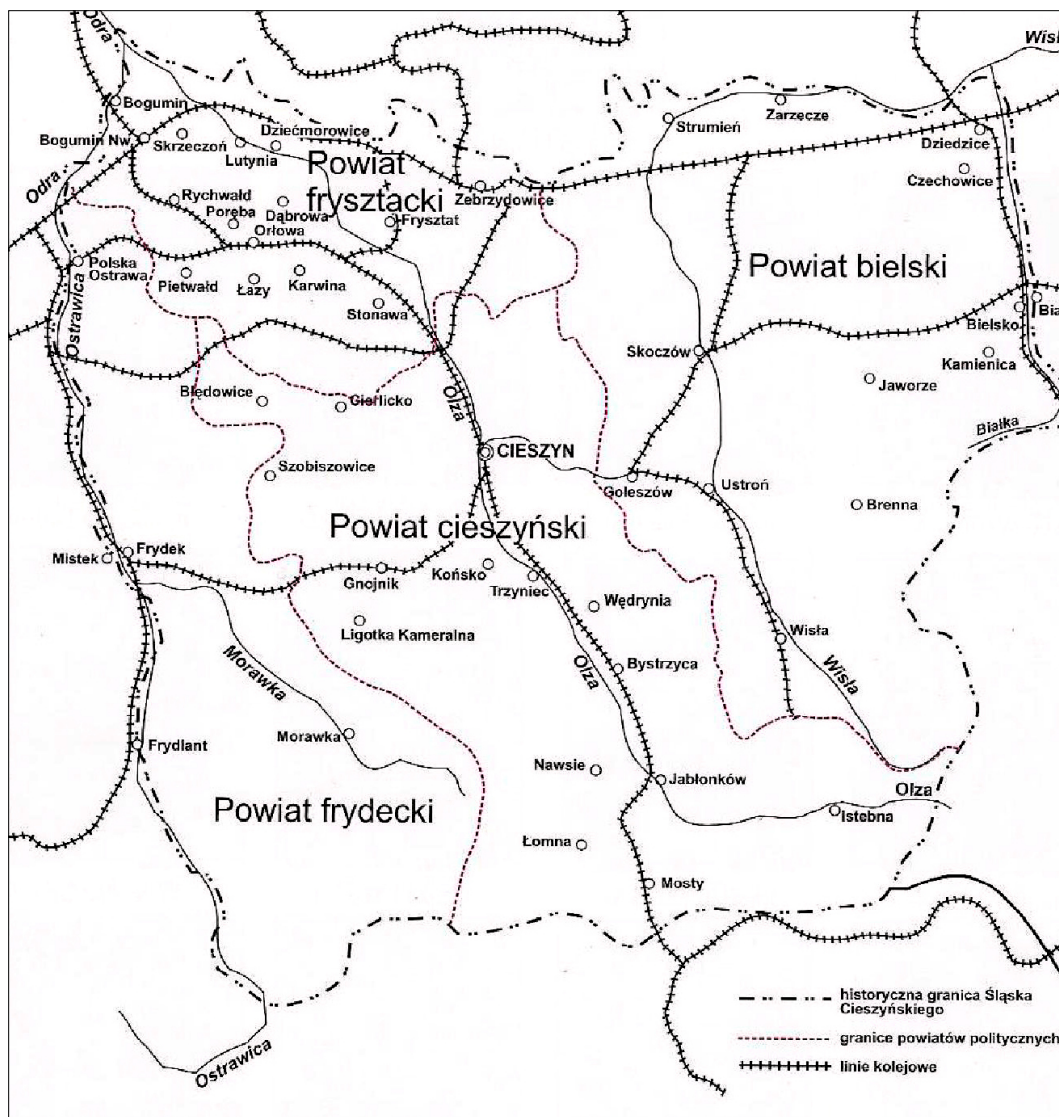
„Wojsko to jest dobrze uzbrojone i żywione, przeważają młode twarze, na których jakby nie znać wy-siłków wojennych. Mundur mają wszyscy doskonały [...]”

(V době sedmidenní války o československých vojácích.)

(zdroj: *Ślązak*, R. XI., č. 5, 1.2. 1919, *Kronika zajść wojennych między Polakami i Czechami o Śląsk Wschodni*, s. 1-2)

5. Vyznačte na mapě, kudy vedla nová hranice, a charakterizujte, jaký přínos mělo nové území pro Československo a naopak jaké ztráty to znamenalo pro Polsko. Jak byla vyřešena národnostní otázka? Na základě dřívějších vědomostí se pokuste vykreslit další osudy tohoto území a jeho obyvatel.

(zdroj: KAMIŃSKI, M. K.: *Konflikt polsko-czeski 1918–1921*. Warszawa 2001, s. 480.)